

Obsah

Predhovor k 1. vydaniu	9
Predhovor k 2. vydaniu	10
Predhovor k 3. vydaniu	11
Predhovor k 4. vydaniu	12
Zoznam skratiek	17
1. Úvod do ústavného práva	19
1.1 Ústavné právo alebo štátne právo	19
1.1.1 Ústava – pojem a osobitosti	20
1.1.2 Ústavy pôvodné a ústavy odvodené	22
1.1.3 Ďalšia klasifikácia (druhy) ústav	23
1.1.3.1 Ústavy v materiálnom a vo formálnom zmysle	23
1.1.3.2 Ústavy písané a ústavy nepísané	23
1.1.3.3 Ústavy pružné a ústavy tuhé	23
1.1.3.4 Ústavy oktrojované a ústavy dohodnuté	24
1.1.3.5 Ústavy normatívne, ústavy nominálne a ústavy sémantické	25
1.1.3.6 Ústavy právne a ústavy faktické	25
1.1.3.7 Ústavy reálne a ústavy fiktívne	25
1.1.4 Funkcie ústavy	25
2. Ústavný vývoj Slovenskej republiky	28
2.1 Bratislavská marcová ústava 1848	28
2.2 Oktrojovaná Stadionova ústava	28
2.3 Decembrová ústava 1867	29
2.4 Ústavné provizóriá z roku 1918	30
2.5 Ústavná listina Československej republiky 1920	32
2.6 Ústavný zákon o autonómii a Ústava Slovenskej republiky 1939	37
3. Slovenská republika ako právny štát	53
3.1 Demokratický a právny štát	53
3.1.1 Demokratický štát	53
3.1.2 Právny štát	54
4. Štátne územie a štátne občianstvo	62
4.1 Štátne územie Slovenskej republiky – hranice, spôsob určenia a zmeny	62
4.2 Štátne občianstvo – pojem, nadobúdanie a strata	64
4.2.1 Štátne občianstvo Slovenskej republiky	67
4.2.2 Nadobudnutie občianstva Slovenskej republiky	67

4.2.3	<i>Strata štátneho občianstva Slovenskej republiky</i>	70
4.2.4	<i>Občianstvo Európskej únie</i>	72
4.3	Štátny jazyk	72
4.3.1	<i>Štátny jazyk a používanie iných jazykov v úradnom styku</i>	73
4.4	Štátne symboly Slovenskej republiky	76
4.4.1	<i>Štátny znak</i>	77
4.4.2	<i>Štátna vlajka Slovenskej republiky</i>	78
4.4.3	<i>Štátna pečať Slovenskej republiky</i>	78
4.4.4	<i>Štátna hymna Slovenskej republiky</i>	78
4.4.5	<i>Hlavné mesto Slovenskej republiky</i>	79
4.4.6	<i>Štátne sviatky</i>	79
5.	Základné práva a slobody	82
5.1	<i>Historický vývoj</i>	82
5.2	<i>Základná klasifikácia a charakter práv a slobôd</i>	84
5.3	<i>Úprava základných práv a slobôd v Slovenskej republike, pramene</i>	86
5.4	<i>Subjekty práv a slobôd</i>	88
5.5	<i>Pozitívny záväzok štátu</i>	89
5.6	<i>Ukladanie povinností, možnosť obmedzenia základných práv a slobôd</i>	89
5.7	<i>Medzinárodný aspekt základných práv a slobôd</i>	92
5.8	<i>Zakotvenie základných práv a ich ochrana na úrovni Európskej únie</i> ...	93
5.9	<i>Medzinárodnoprávna doktrína Slovenskej republiky</i>	98
5.9.1	<i>Vzťah ústavného práva Slovenskej republiky s medzinárodným právom a európskym právom</i>	98
5.9.2	<i>Ústava Slovenskej republiky a Európska únia</i>	101
5.9.3	<i>Prednosť právnych noriem medzinárodného práva a európskeho práva pred právnymi normami Slovenskej republiky</i>	104
5.10	Jednotlivé základné ľudské práva a slobody	113
5.10.1	<i>Základné ľudské práva a slobody</i>	113
5.10.2	<i>Spôsobilosť na práva</i>	114
5.10.3	<i>Právo na život</i>	114
5.10.4	<i>Právo na súkromie</i>	119
5.10.5	<i>Zákaz mučenia, krutého, neludského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu</i>	122
5.10.6	<i>Osobná sloboda</i>	124
5.10.7	<i>Právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena</i>	127
5.10.8	<i>Právo vlastníť majetok</i>	127

5.10.9	<i>Nedotknuteľnosť obydlia</i>	131
5.10.10	<i>Ochrana listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov</i>	133
5.10.11	<i>Sloboda pohybu a pobytu</i>	135
5.10.12	<i>Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery</i>	137
5.10.13	<i>Branná povinnosť – právo odoprieť výkon vojenskej služby</i>	140
5.11	Politické práva.....	143
5.11.1	<i>Sloboda prejavu a právo na informácie</i>	143
5.11.2	<i>Petičné právo</i>	148
5.11.3	<i>Zhromažďovacie právo</i>	150
5.11.4	<i>Združovacie právo</i>	153
5.11.5	<i>Právo účasti občana na správe vecí verejných</i>	155
5.11.6	<i>Slobodná súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti</i>	156
5.11.7	<i>Právo občanov na odpor</i>	157
5.12	Práva národnostných menšín a etnických skupín	159
5.13	Hospodárske, sociálne a kultúrne práva	162
5.13.1	<i>Právo na prácu</i>	167
5.13.2	<i>Právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky</i>	168
5.13.3	<i>Právo združovať sa/právo koalície</i>	170
5.13.4	<i>Právo na štrajk</i>	171
5.13.5	<i>Právo na hmotné zabezpečenie v starobe, pri nespôsobilosti na prácu a pri strate živiteľa</i>	172
5.13.6	<i>Právo na ochranu zdravia a na bezplatnú zdravotnú starostlivosť</i>	175
5.13.7	<i>Ochrana manželstva, rodičovstva a rodiny</i>	176
5.13.8	<i>Právo na vzdelanie</i>	177
5.13.9	<i>Sloboda vedeckého bádania a umenia</i>	178
5.14	Právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva	178
5.15	Právo na súdnu a inú právnu ochranu	181
5.16	Právo na právnu pomoc	182
5.17	Právo na zákonného sudcu	187
5.18	Právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov	189
5.19	Právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom	191
5.20	<i>Nullum crimen sine lege</i>	193
5.21	Prezumpcia nevinny	193
5.22	Právo na obhajobu	195
5.23	Spoločné ustanovenia k prvej a druhej hlave Ústavy Slovenskej republiky	196

5.24	Obmedzenie základných práv a slobôd	196
5.25	Právo na azyl	200
6.	Územná samospráva	203
7.	Deľba moci.....	208
7.1	Zákonodarná moc	208
7.1.1	<i>Pojem parlamentná forma vlády.....</i>	<i>208</i>
7.1.2	<i>Národná rada Slovenskej republiky</i>	<i>208</i>
7.1.3	<i>Ústavný systém Slovenskej republiky.....</i>	<i>224</i>
7.1.4	<i>Prelamovanie ústavy</i>	<i>230</i>
7.1.5	<i>Ochrana materiálneho jadra ústavy.....</i>	<i>234</i>
7.1.6	<i>K ústavnosti ústavných zákonov Slovenskej republiky.....</i>	<i>238</i>
7.1.7	<i>Dve rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré sa týkajú ústavných zákonov.....</i>	<i>244</i>
7.1.8	<i>Parlamentná opozícia</i>	<i>252</i>
7.1.9	<i>Volebný systém Slovenskej republiky.....</i>	<i>254</i>
7.1.10	<i>Referendum</i>	<i>262</i>
7.2	Výkonná moc	266
7.2.1	<i>Všeobecne</i>	<i>266</i>
7.2.2	<i>Prezident Slovenskej republiky: miesto v systéme najvyšších štátnych orgánov</i>	<i>275</i>
7.2.3	<i>Vláda Slovenskej republiky</i>	<i>308</i>
7.3	Súdna moc.....	332
7.4	Ústavný súd Slovenskej republiky	337
7.4.1	<i>Doktrína ústavného súdnictva a jej podoby.....</i>	<i>337</i>
7.4.1.1	<i>Ústavné súdnictvo ako funkcia všeobecných súdov.....</i>	<i>337</i>
7.4.1.2	<i>Ochrana ústavy prostredníctvom parlamentu a parlamentných orgánov.....</i>	<i>338</i>
7.4.1.3	<i>Ochrana ústavy prostredníctvom osobitných súdov.....</i>	<i>338</i>
7.4.2	<i>Vývoj ústavného súdnictva</i>	<i>338</i>
7.4.3	<i>Ústavný súd Slovenskej republiky – zloženie a právomoc</i>	<i>342</i>
7.4.3.1	<i>Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky.....</i>	<i>342</i>
7.4.3.2	<i>Právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky.....</i>	<i>345</i>
7.4.3.3	<i>Plénum Ústavného súdu Slovenskej republiky.....</i>	<i>346</i>
7.4.3.4	<i>Senáty Ústavného súdu Slovenskej republiky.....</i>	<i>348</i>
7.4.3.5	<i>Zákonná úprava konania pred ústavným súdom.....</i>	<i>349</i>
7.4.3.5.1	<i>Konanie o súlade právnych predpisov.....</i>	<i>349</i>
7.4.3.5.2	<i>Konanie o sťažnostiach</i>	<i>350</i>
7.4.3.5.3	<i>Konanie o výklade ústavy a ústavných zákonov.....</i>	<i>354</i>

7.4.4	<i>Interpretácia ústavného práva</i>	355
7.4.4.1	<i>Predmet právnej interpretácie</i>	355
7.4.4.2	<i>Savignyho paradigma</i>	356
7.4.4.3	<i>Zmysel interpretácie práva</i>	357
7.4.4.4	<i>Úloha predporozumenia</i>	359
7.4.4.5	<i>Böckenfördeho paradox – východisko úvahy o interpretácii ústavného práva</i>	360
7.5	Princíp proporcionality	361
7.6	Alternatívne prístupy k princípu proporcionality	368
7.7	Schumannova veta	372
7.8	Prežarovanie právneho poriadku ústavnou úpravou základných práv a verejných dohier	375
7.9	Princíp subsidiarity	376
7.10	Súdna rada Slovenskej republiky.....	384
7.11	Kontrolná moc	387
7.11.1	<i>Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky</i>	387
7.12	Prokuratúra Slovenskej republiky	391
7.13	Verejný ochranca práv.....	420
7.14	Vzájomné postavenie prokuratúry a verejného ochrancu práv	429
7.15	Komisár pre deti a komisár pre zdravotne postihnuté osoby ako špecializovaný typ ombudsmana	432
8.	Finančná ústava	437
9.	Krízová ústava	441
9.1	Parlamentná rada Slovenskej republiky.....	441
9.2	Bezpečnostná rada Slovenskej republiky	442
9.3	Riadenie štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu	443
9.4	Orgány krízového riadenia	444
9.5	Pôsobnosť Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky v čase mieru.....	444
	Prílohy	446
	Summary	499
	Zoznam použitej literatúry	500
	O autoroch	510
	Vecný register	512